

**DEN EUROPEISKE KOMMISSJON
MOT RASISME OG INTOLERANSE**

**ECRIS GENERELLE ANBEFALING
NR. 3:**

**KAMP MOT RASISME
OG INTOLERANSE RETTET
MOT ROMA/SIGØYNERE**

Strasbourg, 6. mars 1998

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Besøk vår hjemmeside: www.coe.int/ecri

Den europeiske kommisjonen mot rasisme og intoleranse minner om erklæringen vedtatt av statsjefene og regjeringsjefene i Europarådets medlemsstater på toppmøtet i Wien den 8.-9. oktober 1993;

Kommisjonen minner om at handlingsplanen mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse (lagt frem som en del av denne erklæringen) oppfordret ministerkomiteen til å etablere Den europeiske kommisjon mot rasisme og intoleranse, der denne kommisjonen skulle ha mandat til bl a å formulere generelle anbefalinger om handlingsalternativer og tiltak overfor medlemsstatene;

Kommisjonen minner også om den endelige erklæringen og handlingsplanen vedtatt av statsjefene og regjeringsjefene til Europarådets medlemsstater på deres andre toppmøte i Strasbourg den 10.-11. oktober 1997;

Kommisjonen understreker at denne endelige erklæringen bekrefter at målet for Europarådets medlemsstater er å skape et friere, mer tolerant og rettferdig europeisk samfunn, og at dette krever en forsterket innsats i kampen mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse;

Kommisjonen merker seg forslaget om oppnevning av en europeisk megler for roma/sigøynere i Rekommandasjon nr. 1203 (1993) fra Europarådets parlamentariske forsamling;

Kommisjonen minner om konklusjonene fra seminaret om den menneskelige dimensjon og roma-folket i CSCE (OSCE)-regionen organisert den 20.-23. september 1994 av Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE), i nær konsultasjon med Europarådet og det fortløpende samarbeidet mellom de to organisasjonene på dette området;

Kommisjonen hilser velkommen generalsekretærens oppnevning av en koordinator for Europarådets aktiviteter knyttet til roma/sigøynere i 1994;

Kommisjonen minner om arbeidet som er utført av spesialistgruppen for roma/sigøynere (MG-S-ROM);

Kommisjonen minner om Rekommandasjon nr. R (97) 21 fra ministerkomiteen til medlemsstatene om media og arbeidet for større toleranse;

Kommisjonen minner om bestemmelsene i ECRIs generelle anbefaling nr. 1, som sikter mot å gi medlemsstatene effektiv bistand i kampen mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse ved å foreslå konkrete og bestemte tiltak på et begrenset antall særlig relevante områder;

Kommisjonen er dypt overbevist om at Europa er et samfunn med felles verdier, herunder likverdighet for alle mennesker, og at respekt for dette likeverdet er hjørnesteinen i alle demokratiske samfunn;

Kommisjonen minner om at det i Europas historiske arv ligger en plikt til å huske fortiden og å være på vakt mot og aktivt motsette seg alle manifestasjoner av rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse;

Kommisjonen ærer minnet om alle ofre for politisk basert rasistisk forfølgelse og utryddelse under den andre verdenskrig, og minner om at et betraktelig antall roma/sigøynere omkom som følge av en slik politikk;

Kommisjonen understreker i denne sammenhengen at Europarådet er et konkret uttrykk for og vokteren av de grunnleggende verdiene - særlig vern og styrking av menneskerettighetene - som Europa ble bygget på etter den annen verdenskrigs redsler;

Kommisjonen minner om at kampen mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse utgjør en integrert del av vern og styrking av menneskerettighetene, at disse rettighetene er universelle og udelelige, og at alle mennesker, uten unntak, har krav på disse rettighetene;

Kommisjonen understreker at kampen mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse fremfor alt er et spørsmål om å beskytte rettighetene til sårbare samfunnsmedlemmer;

Kommisjonen er overbevist om at det i ethvert tiltak for å bekjempe rasisme og diskriminering bør legges vekt på offeret og å forbedre hans eller hennes situasjon;

Kommisjonen bemerker at roma/sigøynere over alt i Europa fortsatt lider under vedvarende fordommer. De er ofre for en rasisme som er dypt rotfestet i samfunnet, de kan være mål for voldsomme demonstrasjoner av rasisme og intoleranse, og deres grunnleggende rettigheter blir regelmessig brutt eller truet;

Kommisjonen bemerker også at de vedvarende fordommene mot roma/sigøynere fører til at de diskrimineres på mange områder i det sosiale og økonomiske liv. Slik diskriminering er en viktig faktor i prosessen med sosial utelukkelse som berører mange roma/sigøynere;

Kommisjonen er overbevist om at styrkingen av toleranseprinsippet er en garanti for bevaring av åpne og pluralistiske samfunn som tillater en fredelig sameksistens;

Kommisjonen vil derfor anbefale at medlemsstatenes regjeringer skal:

- undertegne og ratifisere de relevante internasjonale rettsdokumenter om kamp mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse, særlig Rammekonvensjonen for vern av nasjonale minoriteter og Den europeiske pakten om regionale språk og minoritetsspråk;
- sikre at det navn som brukes offisielt om de forskjellige roma/sigøynegruppene skal være det navnet som den relevante gruppen ønsker å være kjent under;
- gi høy prioritet til en effektiv gjennomføring av bestemmelsene i ECRIs generelle politiske anbefaling nr. 1, som krever at det skal treffes nødvendige tiltak for å sikre at nasjonal strafferett, sivilrett og forvaltningsrett uttrykkelig og særskilt imøtegår rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse med tanke på de forskjellige uttrykkene for rasisme og intoleranse som roma/sigøynere er offer for;
- sikre at både diskriminering og diskriminerende praksis bekjempes med adekvat lovgivning, og innføre særlige bestemmelser i sivilretten for dette formålet, særlig på områdene sysselsetting, boligtilgang og utdanning;
- forby all diskriminering fra offentlige myndigheters side i utøvelsen av deres embetsplikter;
- sikre at roma/sigøynere som er blitt ofre for diskriminering, og som ønsker å anlegge sak, får den nødvendige rettslige bistand;
- treffe nødvendige tiltak for å sikre at rettferdighet skjer fyldest fullstendig og hurtig i saker som gjelder brudd på roma/sigøyneres grunnleggende rettigheter;

- særlig sikre at straffefrihet ikke blir tolerert når det gjelder forbrytelser mot roma/sigøynere, og sørge for at dette blir gjort kjent for offentligheten;
- lage og støtte særskilte planer for spesialopplæring av personer som er involvert på alle nivåer i de forskjellige delene av justisforvaltningen med sikte på å styrke den flerkulturelle forståelsen og øke bevisstheten om fordommer;
- oppmuntre til utvikling av hensiktsmessige arenaer for dialog mellom politi, lokale myndigheter og roma/sigøyergruppene;
- oppmuntre til større bevissthet blant mediefolk, både på det audiovisuelle området og i den trykte pressen, om det særskilte ansvaret de har når det gjelder ikke å formidle fordommer i utøvelsen av sitt fag, og særlig når det gjelder å unngå å rapportere om episoder med enkeltpersoner som tilfeldigvis er medlemmer av roma/sigøyergruppen på en måte som plasserer skylden på roma/sigøyergruppen som helhet;
- ta de nødvendige skritt for å sikre at regler som gjelder rettslig og faktisk adgang til statsborgerskap, samt retten til asyl klargjøres og anvendes slik at de ikke fører til særlig diskriminering mot roma/sigøynere;
- sikre at spørsmål som gjelder »reising» innenfor et lands grenser, særlig forskrifter om bosted og byplanlegging, løses på en måte som ikke hindrer de berørte personenes livsførsel;
- utvikle institusjonelle ordninger for å fremme en aktiv rolle for og deltakelse av roma/sigøyergrupper i beslutningsprosesser gjennom nasjonale, regionale og lokale konsultasjonsordninger, der målet om deltakelse på et likeverdig grunnlag har prioritet;
- treffe spesifikke tiltak for å oppmuntre til utdanning for roma/sigøynere, å sikre full kunnskap om og gjennomføring av deres rettigheter og funksjon i rettssystemet;
- være særlig oppmerksom på situasjonen til roma/sigøyerkvinner, som ofte er gjenstand for dobbelt diskriminering, både som kvinner og roma/sigøynere;
- særskilt bekjempe alle former for skolesegregering rettet mot roma/sigøyerbarn, og effektivt sikre lik adgang til utdanning;
- introdusere informasjon om historien og kulturen til roma/sigøynere i pensum på alle skoler, og sørge for utdannings- og opplæringsprogrammer for dette emnet beregnet på lærere;
- støtte aktivitetene til de frivillige organisasjonene som spiller en viktig rolle i kampen mot rasisme og intoleranse mot roma/sigøynere, og som særlig hjelper dem med nødvendig rettslig bistand;
- oppmuntre roma/sigøyerorganisasjoner til å spille en aktiv rolle i den hensikt å styrke det sivile samfunn;
- utvikle gjensidig tillitskapende tiltak for å bevare og styrke et åpent og pluralistisk samfunn med sikte på en fredelig sameksistens.

